

MANAGEMENTLETTER 2025

Gemeente Dantumadiel

22 december 2025

Per saldo persoonlijker

- Inhoudsopgave
- Management-samenvatting
- De belangrijke controlerisico's
- IT-omgeving
- Procesbeheersing
- Detailbevindingen
- Actualiteiten
- Vooruitblik

Aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Dantumadiel
Postbus 2
9104 ZG DAMWÂLD

Behandeld door: Carin van der Veen
Ons kenmerk: 2025.372
Datum: 22 december 2025

Geacht college,

De Raad van de gemeente Dantumadiel heeft Eshuis Registeraccountants B.V. opdracht gegeven om de jaarrekening 2025 van de gemeente Dantumadiel te controleren. Voor een nadere omschrijving van onze opdracht en de geldende voorwaarden verwijzen wij u naar onze opdrachtbevestiging van 15 september 2025.

Als onderdeel van onze controle onderzoeken wij onder andere de administratieve organisatie en de interne beheersing bij uw gemeente. Naar aanleiding daarvan brengen wij deze managementletter uit. Hierin richten wij ons met name op mogelijke verbeterpunten in de processen die wij hebben onderzocht om daarmee een bijdrage te leveren aan de interne beheersing.

Wij beginnen deze managementletter met een samenvatting van onze belangrijkste boodschappen voor u en de belangrijke risico's die wij bij de controle van uw gemeente onderkennen. Daarna verwoorden wij onze bevindingen ten aanzien van de voor de jaarrekening relevante processen en adviseren wij u over verbetermogelijkheden.

Een concept van deze brief is op 16 december 2025 besproken. Wij verzoeken u bij verspreiding van deze brief de versie zonder handtekening te gebruiken.

Wij danken uw organisatie voor de prettige samenwerking en zijn vanzelfsprekend graag bereid een nadere toelichting te verstrekken.

Met vriendelijke groet,
Eshuis Registeraccountants B.V.
Was getekend: drs. E. Vriesen RA

→ Inhoudsopgave

→ Management-
samenvatting

→ De belangrijke
controlerisico's

→ IT-omgeving

→ Procesbeheersing

→ Detailbevindingen

→ Actualiteiten

→ Vooruitblik

Inhoudsopgave

1. Managementsamenvatting	4
2. De belangrijke controlerisico's	5
3. IT-omgeving	6
4. Procesbeheersing	10
5. Detailbevindingen.....	15
6. Actualiteiten.....	25
7. Vooruitblik	26

- Inhoudsopgave
- **Management-samenvatting**
- De belangrijke controlerisico's
- IT-omgeving
- Procesbeheersing
- Detailbevindingen
- Actualiteiten
- Vooruitblik

1. Managementsamenvatting

Onderwerp	Bevindingen
Interne beheersing	De kwaliteit van de interne beheersing ligt in lijn met vorig jaar. De procedureafspraken en procesinrichting voldoen in opzet aan de eisen die daaraan gesteld mogen worden. De organisatie onderkent het belang van interne beheersing en interne controle. U heeft zowel in de processen zelf, als over de processen heen, controlemaatregelen gedefinieerd. Diverse bevindingen zien op een rode draad waarbij er verschillend wordt aangekeken tegen de mate van detaillering van het controlespoor en de diepgang van de documentatie. De gemeente Dantumadiel streeft naar pragmatische dienstverlening aan inwoners. Dat betekent ook dat u er soms voor kiest om bepaalde beleidsstukken of procedures minder gedetailleerd uit te werken. Dat is vanzelfsprekend een organisatiekeuze maar dit kan op onderdelen leiden tot minder makkelijk kunnen aantonen van controlehandelingen. Onze belangrijkste constatering over uw primaire processen zijn opgenomen in het hoofdstuk Detailbevindingen.
Rechtsmatigheids-verantwoording	Ten aanzien van de rechtsmatigheidsverantwoording geldt dat externe wet- en regelgeving zich doorontwikkelt en dat u deze volgt. U heeft de kaderstellende documenten herzien op basis van de wijzigingen in het Bado en op route gebracht richting de Raad. De financiële verordening is op 9 december 2025 door de Raad vastgesteld. Wij hebben kennisgenomen van de werkzaamheden die u over het eerste halfjaar heeft uitgevoerd en wij kunnen ons vinden in uw controleaanpak en conclusies.
Specifieke aandachtspunten vanuit de audit commissie	Er zijn door de auditcommissie geen specifieke aandachtspunten voor de accountantscontrole benoemd.
IT- omgeving en informatieveiligheid	De invoering van NIS2 in het voorjaar van 2026 door middel van de implementatie van de Cyberbeveiligingswet en de doorontwikkeling van BIO naar BIO2 zijn belangrijke actuele ontwikkelingen op IT-gebied. De gemeente Dantumadiel heeft een belangrijk deel van de IT-omgeving uitbesteed aan de gemeente Leeuwarden. De gemeente Leeuwarden heeft wederom een TPM met beperking ontvangen. Dit betekent dat het van belang is en blijft dat u monitort waar de leemtes zitten en indien nodig hierop voor uw gemeente specifieke acties onderneemt.

→ Inhoudsopgave

→ Management-samenvatting

→ De belangrijke controlerisico's

→ IT-omgeving

→ Procesbeheersing

→ Detailbevindingen

→ Actualiteiten

→ Vooruitblik

2. De belangrijke controlerisico's

Onze controleaanpak is gericht op de onderwerpen die voortvloeien uit de door ons opgestelde risicoanalyse met betrekking tot de getrouwheid van de jaarrekening van de gemeente Dantumadiel. Wij vinden het van belang dat u weet waar wij bij de gemeente Dantumadiel de belangrijke risico's zien op dit vlak. In onderstaand overzicht maken wij onderscheid tussen een significant risico en een risico die bijzondere aandacht heeft gedurende onze controle. Voor het jaar 2025 onderkennen wij de volgende belangrijke significante risico's en belangrijke aandachtsgebieden.

Omschrijving risico	Motivatie	Significant risico	Risico op fraude	Risico op fouten
Het doorbreken van interne beheersingsmaatregelen	Standaardrisico in iedere organisatie is dat de hoogste leiding de interne beheersmaatregelen kan doorbreken.	V	V	
WNT	Vanwege de complexe wet- en regelgeving kunnen, zeker bij wijzigingen, fouten in de WNT-verantwoording opgenomen zijn en er is geen sprake van ruimte om afwijkingen te accepteren vanwege de lage controlegrens.	V		V
Toereikendheid voorzieningen	Hoge mate van complexiteit vanwege de verschillende soorten voorzieningen en belangrijke schattingselementen, alsmede ervaringen uit het verleden.	V		V
Specifiek uitkeringen (SiSa)	Gegeven de omvang en de variëteit aan (complexe) regelingen en het belang van het inregelen van een deugdelijke informatiestroom tussen de teams en financiën om tot een deugdelijke ingevulde SiSa-bijlage te komen.			V

Een significant risico is een door ons ingeschat verhoogd risico op een afwijking van materieel belang. Bij onze inschatting van de risico's laten wij ons leiden door bijvoorbeeld onze kennis van de branche, van uw organisatie, ervaring uit voorgaande jaren, belangrijke gebeurtenissen in de maatschappij en voorschriften van onze beroepsorganisatie. Een hoger risico betekent dus niet per definitie dat we geconstateerd hebben dat de interne beheersing op dat punt niet adequaat is of dat we verwachten fouten te zullen vinden.

- Inhoudsopgave
- Management-samenvatting
- De belangrijke controlerisico's
- **IT-omgeving**
- Procesbeheersing
- Detailbevindingen
- Actualiteiten
- Vooruitblik

3. IT-omgeving

Inleiding

In het huidige digitale tijdperk, waarin organisaties geautomatiseerde informatietechnologie (IT-)systemen gebruiken om hun informatie te verwerken, spelen IT-risico's en -controles een cruciale rol bij het beschermen van de informatie van een organisatie. Het belangrijkste doel van een organisatie in het kader van IT-risico's zou het beschermen van de organisatie moeten zijn, niet enkel de IT-middelen. Bij de gemeente Dantumadiel is een groot deel van de IT-omgeving uitbesteed aan een IT-partner op basis van een centrumregeling met Leeuwarden. Met de gemeente Leeuwarden is een servicelevelagreement (SLA) afgesloten. De uitbestede producten en diensten zijn opgenomen in een Producten & Diensten Catalogus (PDC). Nadere afspraken zijn opgenomen in het Dossier Afspraken en Procedures (DAP). Deze afspraken worden in 2026 herijkt.

Ontwikkelingen op het gebied van IT

Hoewel de implementatie van de Cyberbeveiligingswet (Cbw) meermaals is uitgesteld, komt de invoering in 2026 nu wel dichtbij. De Cbw, voortvloeiend uit de NIS2-richtlijn, heeft directe gevolgen voor de gemeente Dantumadiel omdat een deel van uw taken als essentiële infrastructuur wordt aangemerkt. De wet stelt strengere eisen aan de digitale weerbaarheid en verplicht organisaties die essentiële en belangrijke diensten leveren om nog meer adequate maatregelen te treffen voor cyberveiligheid en incidentrapportage.

De Cbw en de NIS2-richtlijn zijn meer ingestoken vanuit het identificeren van risico's in specifieke organisaties en de verplichting om op basis van die risico-inschatting adequate maatregelen te treffen. Deze aanpak zorgt in de basis voor minder normen waaraan moet worden voldaan, maar de eisen binnen de normen nemen toe.

Bovendien worden er eisen gesteld aan de IT-governance. Wie is verantwoordelijk voor welk deel van het proces en hoe lopen rapportage en besluitvormingslijnen binnen de gemeente Dantumadiel. De Informatiebeveiligingsdienst (IBD) van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft diverse handreikingen opgesteld om overheden te ondersteunen bij het bepalen van hun zorgplicht onder de Cyberbeveiligingswet. De handreikingen bieden concrete richtlijnen voor risicomanagement, het opstellen van beveiligingsmaatregelen en het afhandelen van beveiligingsincidenten.

Daarnaast heeft de IBD een uitgebreide algemene risicoanalyse uitgevoerd van de kritische processen binnen gemeenten. Met deze analyse is in kaart gebracht welke processen essentieel zijn voor de continuïteit van de dienstverlening en daarmee onder de zorgplicht vallen. Dat is voor de gemeente dus een prima basis om mee verder te gaan.

- Inhoudsopgave
- Management-samenvatting
- De belangrijke controlerisico's
- IT-omgeving
- Procesbeheersing
- Detailbevindingen
- Actualiteiten
- Vooruitblik

Hieruit blijkt dat met name processen die betrekking hebben op het sociaal domein, het belastingproces, burgerzaken, verkeersregelsystemen en de algemene bedrijfsvoering een verhoogd risico op cyberdreigingen kennen. We zien dat in de praktijk deze risicoanalyse een-op-een wordt overgenomen, maar niet specifiek gemaakt wordt voor het takenpakket voor de betreffende overheidsorganisatie.

Een organisatiebrede risicoanalyse, die voldoet aan de aanstaande eisen van de Cbw is er strikt genomen nog niet. Een van de eisen die hieraan wordt gesteld is het bespreken van een dergelijke analyse met tenminste het college. Hieraan wordt op dit moment nog niet door u voldaan.

De Cbw stelt ook eisen aan incidentmanagement en algemene rapportages over cyberveiligheid. De Raad heeft een toezichthoudende rol bij de naleving van de Cyberbeveiligingswet, terwijl de Rijksinspectie Digitale Infrastructuur (RDI) toezicht houdt op de naleving door de gehele overheid. Dit betekent dat gemeenten moeten zorgen voor een transparant en aantoonbaar beveiligingsbeleid. Bij inbreuken op de zorgplicht en meldplicht kunnen er aanzienlijke sancties volgen. Bestuurlijke boetes kunnen oplopen tot forse bedragen.

Om goed voorbereid te zijn op de Cyberbeveiligingswet heeft uw CISO reeds de daarvoor benodigde certificering reeds behaald en de impact van de wetgeving besproken met het college.

Ontwikkelingen samenwerking SSC Leeuwarden

Een belangrijk deel van de IT-functies is uitbesteed aan SSC Leeuwarden. Daarom is toezicht op de kwaliteit van de geleverde diensten, leveranciersmanagement, een belangrijk onderwerp. Een belangrijk gegeven met betrekking tot het uitbesteden van diensten is dat de gemeente Dantumadiel ondanks de uitbesteding zelf verantwoordelijk blijft voor de uitbesteede diensten. Dit betekent dat u zelf moet toetsen of SSC Leeuwarden doet wat u met hen heeft afgesproken en indien dit niet het geval is, u de impact hiervan op uw eigen werkzaamheden beoordeelt. Ook is het belangrijk dat u tenminste jaarlijks toetst of de gemaakte afspraken aansluiten op de voor u geldende eisen. Met BIO2 in aantocht is een integrale herziening van deze afspraken dan ook verstandig.

Over het voorgaande boekjaar is gebleken dat het SSC op diverse vlakken niet voldeed aan de beveiligingsrichtlijnen waaraan u en de wetgever wel verwachten dat de organisatie voldoet. In het afgelopen jaar heeft het SSC diverse verbeterlagen doorgevoerd. Toch is ook in 2025 nog geen goedkeurend oordeel afgegeven door de IT-auditor over het bestaan van de IT-beheersomgeving bij SSC Leeuwarden. De belangrijkste afwijkingen betreffen het minder frequent uitvoeren van het beoordelen van (hoge) toegangsrechten dan in opzet beschreven en het afwijken van het eigen wachtwoordbeleid. Belangrijk hierbij te vermelden is de nuance dat het wachtwoordbeleid strenger is dan de systeeminstellingen, maar dat de wachtwoorden wel voldoen aan de eisen die daaraan vanuit de BIO1 worden gesteld.

Het is van belang dat u als gemeente beoordeelt wat de impact van de bevindingen in de TPM op de gemeente Dantumadiel is en dat u beoordeelt welke aanvullende acties mogelijk genomen dienen te worden om hieruit vloeiende risico's te mitigeren. Deze beoordeling hebben wij nog niet ontvangen.

- Inhoudsopgave
- Management-samenvatting
- De belangrijke controlerisico's
- IT-omgeving
- Procesbeheersing
- Detailbevindingen
- Actualiteiten
- Vooruitblik

Informatiebeveiligingsbeleid

De gemeente Dantumadiel heeft het informatiebeveiligingsbeleid geactualiseerd en laten stellen en het hernieuwde beleid in de organisatie geïmplementeerd. De gemeente is voornemens dit beleid jaarlijks te herzien en waar nodig aan te passen. Op het gebied van informatiebeveiliging heeft de CISO van de gemeente Dantumadiel periodiek contact met CISOs van andere noordelijke gemeenten. Hierin wordt bijvoorbeeld aandacht besteed aan de weerbaarheid van de gemeenten.

De gemeente Dantumadiel en de gemeente Noardeast-Fryslân zijn overeengekomen dat de gemeente Noardeast-Fryslân een aantal taken, waaronder die van de Functionaris Gegevensbescherming, voor u blijft uitvoeren. In 2025 is goedkeuring gegeven op het beschikbaar stellen van budget voor een Privacy Officer. Op dit moment heeft u geen Privacy Officer, waardoor u onvoldoende waarborgen heeft in de organisatie om aan de formele wetgeving te voldoen. Het aantrekken van een Privacy Officer moet ertoe leiden dat er stappen worden gezet op het gebied van bijvoorbeeld het actualiseren van het verwerkingenregister en het uitvoeren van DPIA's.

Dataveiligheid is een complex organisatorisch vraagstuk, niet alleen vanwege de vele onderdelen in processen, controles en afhankelijkheden van derden maar ook omdat bewustzijn en de menselijke factor belangrijke elementen vormen in het voorkomen van datalekken. Dat heeft u ook recent aan den lijve ondervonden. Ongetwijfeld zult u deze casussen evalueren en wij worden graag geïnformeerd over de verbeterstappen.

Wijzigingenbeheer

Van de applicaties Key2Financiën en Suite voor het Sociaal domein hebben wij vastgesteld dat wijzigingen zijn getest alvorens ze live zijn gezet in de productieomgeving. Op basis van de ontvangen informatie hebben wij geconcludeerd dat er voor de applicatie GISVG geen updates en/of patches zijn gedraaid in 2025 en dat voor AFAS er geen sprake is van een zichtbare vastlegging van uitgevoerde tests.

Logische toegangsbeveiliging

De beveiliging van applicaties en hun informatie is gebaseerd op de classificatie van gegevens en rol gebaseerd toegangsbeheer. Per applicatie is een autorisatiematrix opgesteld in overleg met de CISO. Hierbij zijn rollen gedefinieerd welke zijn gekoppeld aan functies. Voor toegang tot de kernapplicaties dient de leidinggevende aan te geven welke rol een medewerker heeft. Functioneel beheer kent vervolgens deze rechten toe. U bent regionaal druk bezig geweest met het in- en uitdiensttredingsproces, waarbij de volledige ontvlechting van de gemeente Noardeast-Fryslân voor u een belangrijke verplichting was. Aan het begin van 2025 is alle data opgeleverd en u geeft aan de datamigratie scherp te monitoren.

- Inhoudsopgave
- Management-samenvatting
- De belangrijke controlerisico's
- IT-omgeving
- Procesbeheersing
- Detailbevindingen
- Actualiteiten
- Vooruitblik

Continuïteit

In de servicelevel overeenkomst tussen de gemeente Dantumadiel en het SSC zijn afspraken vastgelegd over back-ups, recovery en uitwijkfaciliteiten. Wij hebben van u de uitwijktest ontvangen die door het SSC is uitgevoerd, u heeft hier actief aan deelgenomen. Hieruit blijkt dat niet alle voor u relevante applicaties onder de scope van de uitwijktest van het SSC vallen. Denk hierbij aan Key2Financiën en GISVG. Het is dus van belang dat u hierop zelfstandig werkzaamheden uitvoert.

- Inhoudsopgave
- Management-samenvatting
- De belangrijke controlerisico's
- IT-omgeving
- **Procesbeheersing**
- Detailbevindingen
- Actualiteiten
- Vooruitblik

4. Procesbeheersing

Algemeen beeld

Qua bedrijfsvoering en organisatie staat Dantumadiel inmiddels al weer bijna twee jaar op eigen benen na de ontvlechting uit de gemeente Noardeast-Fryslân. In deze jaren heeft u hard gewerkt aan de inrichting van uw organisatie en het aantrekken maar vooral ook opleiden van personeel. U bent gestart met een groep mensen waarvan een deel onervaren was, onervaren in aantal werkjaren maar soms ook onervaren binnen decentrale overheden. Daar heeft u een flinke kluif aan gehad. U heeft laten zien dat het mogelijk is om met een relatief beperkte groep mensen een organisatie op te tuigen waarin interne beheersing, controle en rechtmatigheid prioriteit hebben, maar u de mens niet uit het oog verliest. Een goed voorbeeld hiervan is het feit dat u in 2025 geen onrechtmatigheden op het gebied van Europese aanbestedingen heeft geconstateerd. Dit betekent dat de gemeente Dantumadiel grip heeft op bestedingen, processen en bewustzijn op dit onderwerp.

Maar de gemeente loopt ook tegen uitdagingen aan die overigens typerend zijn voor de omvang van de gemeente. Voorbeelden zijn er op het gebied van informatiebeveiliging en samenwerking. Samenwerking met het SSC Leeuwarden, maar ook in de werkzaamheden die de gemeente Noardeast-Fryslân nog voor u uitvoert. Het uitbesteden van diensten vereist van de gemeente een concretere invulling van contractmanagement dat het nu krijgt, zeker nu NIS2 in aantocht is.

Geholpen door positieve bijstellingen in de loop van de tijd heeft u voor 2026 een sluitende begroting gepresenteerd en laat ook voor de daaropvolgende jaren een positief begrotingsresultaat zien. Dat leidt ertoe dat uw weerstandsvermogen in de komende jaren kan groeien. Dit geeft wat ruimte voor noodzakelijke investeringen en intensiveringen in bijvoorbeeld onderhoud en renovaties aan infrastructuur en gebouwen, maar ook voor IT en de verdere ontwikkeling van uw organisatie.

Er kan concluderend worden gesteld dat in 2025 de operationele procedureafspraken en procesinrichting in de meeste processen in opzet voldoen aan de eisen die daaraan gesteld mogen worden. Dit blijkt ook uit de resultaten van uw eigen interne controlewerkzaamheden. In het hoofdstuk Detailbevindingen geven wij onze belangrijkste observaties uit de interimcontrole 2025 weer

Aanpassingen Besluit accountantscontrole decentrale overheden

Met ingang van het boekjaar 2025 gelden nieuwe regels voor de begroting, verantwoording en accountantscontrole bij gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen. Voor de accountantscontrole betekent dit dat er wordt gecontroleerd met een andere materialiteit. Het wettelijk maximum is verhoogd tot 2% van de lasten exclusief dotaties aan reserves. In voorgaande jaren was dit maximaal 1% van de lasten inclusief toevoegingen aan reserves.

- Inhoudsopgave
- Management-samenvatting
- De belangrijke controlerisico's
- IT-omgeving
- Procesbeheersing
- Detailbevindingen
- Actualiteiten
- Vooruitblik

Ook verandert de wijze waarop fouten en onzekerheden worden gewogen. In de oude situatie werden fouten en onzekerheden afzonderlijk gewogen. Met ingang van 2025 moeten deze gezamenlijk gewogen worden. Fouten en onzekerheden worden samen getoetst aan één grensbedrag: de materialiteit. De wijzigingen in het Bado zijn van invloed op de diepgang van onze controlewerkzaamheden, maar ook de beoordeling en potentiële impact van onzekerheden in de jaarrekening. Hier gaan we in hoofdstuk 6 nog nader op in. De wijzigingen in het Bado zijn ook van invloed op de rechtmatigheidsverantwoording.

Kadernota Rechtmatigheid 2025

Op 29 september 2025 heeft de Commissie BBV op basis van vragen, ervaringen aanbevelingen en adviezen naar aanleiding van de rechtmatigheidsverantwoording in 2024 een aangepaste Kadernota Rechtmatigheid 2025 gepubliceerd. De belangrijkste aanpassingen zijn:

- De verantwoordingsgrens valt vanaf boekjaar 2025 binnen de bandbreedte van 0% tot 2% van de totale lasten van de gemeente. Dit was in voorgaande jaren binnen een bandbreedte van 0% tot 3%.
- Het percentage voor de verantwoordingsgrens geldt vanaf 2025 voor de rechtmatigheidsfouten en onduidelijkheden samen. In de afgelopen boekjaren mocht dit percentage afzonderlijk toegepast worden voor fouten en onduidelijkheden.
- Vanaf 2025 is de grondslag voor het percentage van de verantwoordingsgrens de totale lasten van de gemeente exclusief toevoegingen aan reserves. Tot en met 2024 was dit inclusief dotaties aan de reserves.

De aanpassingen in het Bado hebben ook effect op de kaderstellende documenten, zoals de financiële verordening, het interne controleplan en het normenkader en de governance van de rechtmatigheidsverantwoording. U heeft deze documenten herzien en op route richting de Raad voor vaststelling gebracht.

Ontwikkelingen rechtmatigheidsverantwoording

Jaarlijks nemen wij kennis van de ontwikkelingen in de rechtmatigheidsverantwoording als geheel, maar ook de ontwikkelingen binnen uw organisatie specifiek. Zoals aangegeven hebben de aanpassingen in het Bado ook invloed op de rechtmatigheidsverantwoording van u als gemeente. In december is de vernieuwde financiële verordening vastgesteld door de Raad. Hierin heeft u een verantwoordingsgrens van 1% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan reserves opgenomen.

Op basis van recente ontwikkelingen in de eisen die aan de accountantscontrole worden gesteld bij het beoordelen van de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording is het van belang dat de Raad van uw gemeente een zichtbare conclusie vormt over de juistheid, volledigheid en actualiteit van het normenkader dat zij vaststelt. Vervolgens dient de accountant uw standpunt hieromtrent nader te beoordelen. Onze werkzaamheden starten dus met uw conclusies.

Ten tijde van de interimcontrole hebben wij kennisgenomen van de door u uitgevoerde controlewerkzaamheden over het eerste halfjaar met betrekking tot de verschillende criteria. De afspraken met betrekking tot de tijdigheid van het melden van overschrijdingen van lasten en over- en overschrijdingen van baten zijn door u vastgelegd in de financiële verordening. Per jaareinde beoordeelt u of er sprake is van begrotingsonrechtmatigheden.

- Inhoudsopgave
- Management-samenvatting
- De belangrijke controlerisico's
- IT-omgeving
- **Procesbeheersing**
- Detailbevindingen
- Actualiteiten
- Vooruitblik

Op het gebied van het voorwaardencriterium heeft u in overeenstemming met uw controleplan diverse werkzaamheden uitgevoerd op de processen die op basis van omvang en risico inschatting relevant zijn voor de controle. Wij hebben uw uitkomsten beoordeeld en kunnen ons vinden in uw controleaanpak en uitkomsten.

Bij een wettelijke controle zoals bij uw gemeente dient de accountant, in de controleverklaring in te gaan op frauderisico's. Het is daarom belangrijk dat uw organisatie zelf actief nadenkt over deze risico's, hoe deze worden beheerst en hoe u hierover in de jaarstukken rapporteert. U beschikt over actueel overkoepelend M&O beleid en fraudebeleid en heeft dit, en frauderisico's, verwerkt in uw werkzaamheden voor het voorwaardencriterium. In 2025 heeft de gemeente tevens een Algemeen Controleplan opgesteld en laten vaststellen. Dit stelt de gemeente in staat op de juiste wijze uitvoering te kunnen geven aan het M&O beleid. Per jaareinde zullen wij kennisnemen van de uitkomsten hiervan.

Verouderde verordeningen

Wij adviseren gemeenten periodiek, minimaal eens in de vijf jaar, alle verordeningen, nota's en overige beleidsstukken te beoordelen op noodzaak voor herziening. Dat waarborgt dat uw kaderstelling passend is bij de werkelijkheid en in lijn ligt met externe wet- en regelgeving die op de verordeningen van toepassing zijn. In meerdere gevallen hebben wij geconstateerd dat verordeningen verouderd zijn, zoals bijvoorbeeld de algemene subsidieverordening en de verordening Jeugdhulp. Ook heeft de gemeente een nota grondbeleid dat een looptijd heeft tot 2023, deze is tot op heden niet geactualiseerd of formeel verlengd door de Raad. U bent zich ervan bewust dat niet alle verordeningen op dit moment actueel in tijd en inhoud zijn en bent voornemens hier concrete actie op uit te zetten. Uit diverse gesprekken is gebleken dat de verouderde verordeningen voortkomen uit de interne verdeling van verantwoordelijkheden na de ontvlechting. Het is niet voldoende duidelijk gebleken wie voor het actualiseren hiervan eindverantwoordelijk is.

Data-analyse betalingsverkeer

Tijdens de interimcontrole hebben wij een data-analyse uitgevoerd op het uitgaande betalingsverkeer van de gemeente Dantumadiel. Hierbij wordt specifiek aandacht besteed aan bijvoorbeeld de zakelijkheid van transacties, potentiële stromanconstructies, betalingen aan landen met een lage Wwft-score en dubbele betalingen. Hieruit is gebleken dat in diverse gevallen sprake is van dubbele betalingen, waarbij in alle gevallen op het moment van de controle de gelden reeds terug bij de gemeente zijn. Echter, het roept vragentekens op over de scherpte van budgethouders bij het controleren van de factuur en het vaststellen van prestatielevering. U heeft aangegeven de processen tegen het licht te houden en potentiële verbetermogelijkheden door te voeren om te voorkomen dat deze situatie zich vaker voordoet.

- Inhoudsopgave
- Management-samenvatting
- De belangrijke controlerisico's
- IT-omgeving
- **Procesbeheersing**
- Detailbevindingen
- Actualiteiten
- Vooruitblik

Leveranciersmanagement

De gemeente Dantumadiel heeft diverse processen uitbesteed aan de gemeente Noardeast-Fryslân bij de ontvlechting van de gemeenten in 2024. In deze dienstverleningsovereenkomst zijn afspraken gemaakt over de werkzaamheden die door de gemeente Noardeast-Fryslân worden uitgevoerd voor de gemeente Dantumadiel. Dit betekent dat u expliciet toezicht moet houden op de naleving van de afspraken zoals gemaakt in de dienstverleningsovereenkomst. U heeft geconstateerd dat de gemeente Noardeast-Fryslân niet in alle gevallen de afspraken naleeft zoals u met hen heeft gemaakt. Als reactie hierop voert u extra werkzaamheden uit, bijvoorbeeld door zelf de juistheid van netto uitbetalingen nader te beoordelen. Hoewel dit goed is, gezien u zelfstandig verantwoordelijk blijft, dient u in het kader van contractmanagement hiermee terug te gaan naar de gemeente Noardeast-Fryslân en te sturen op verbetering en naleving van de afspraken die u met de gemeente heeft gemaakt.

Voorzieningen

Voorzieningen zijn gebaseerd op schattingen en schattingen zijn grotendeels subjectief van aard. Daarom hebben voorzieningen onze aandacht. Denk hierbij aan toekomstige uitbetaling van pensioenen, het verdelen van kosten voor groot onderhoud of het sparen voor vervangingsinvesteringen.

Om te beoordelen of de hoogte van opgenomen voorzieningen toereikend is, verwachten wij dat de gemeente jaarlijks de aannames voor het vormen van de voorzieningen onderbouwt aan de hand van bijvoorbeeld actuele beheerplannen of documentatie van externe bronnen, maar ook toetst of de inschattingen uit het verleden juist zijn geweest (backtesting). De Commissie BBV stelt dat beheerplannen moeten worden vastgesteld door de Raad en dat deze niet ouder mogen zijn dan vijf jaar. Omdat de gemeente verantwoordelijk is voor het beoordelen van de voorzieningen, verwachten wij dat de werkelijke bestedingen worden afgezet tegen de begrote bestedingen en dat u beoordeelt of uw schattingen ten aanzien van de kosten toereikend zijn geweest, maar ook dat u kwalitatief beoordeelt of de plannen die u heeft vastgesteld inhoudelijk nog actueel blijken. Immers, beheerplannen kunnen op basis van het aantal jaren van de looptijd nog wel actueel zijn, maar inhoudelijk achterhaald blijken.

Wij hebben tijdens de interimcontrole kennisgenomen van de beleids- en beheerplannen van uw gemeente. Wij hebben hierbij vastgesteld dat er geen sprake is van beheerplannen die langer dan vijf jaar geleden voor het laatst zijn herzien.

Onderzoek wethouderspensioenen

De invoering van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) leidt tot een aanpassing van het huidige pensioenstelsel met ingang van uiterlijk 1 januari 2028. Gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor de pensioenen van de wethouders op grond van de huidige regelgeving (Appa). Dat betekent dat de gemeente zelf een voorziening moet vormen of de pensioenverplichting moet herverzekeren.

- Inhoudsopgave
- Management-samenvatting
- De belangrijke controlerisico's
- IT-omgeving
- Procesbeheersing
- Detailbevindingen
- Actualiteiten
- Vooruitblik

Ter voorbereiding op de overgang hebben de VNG en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties onderzoek laten doen naar de huidige uitvoering van de Appa. Ongeveer tweederde van de gemeenten heeft hieraan meegedaan en daar komen regelmatig bevindingen uit naar voren. Ten tijde van de interimcontrole hebben wij hierover gesproken en hieruit is gebleken dat u niet aan dit onderzoek heeft deelgenomen.

Inmiddels heeft de Commissie BBV een stellige uitspraak gedaan over de verwerking hiervan in de jaarrekening van gemeenten. Hieruit komt naar voren dat gemeenten die niet aan het onderzoek hebben deelgenomen de pensioenverplichting voor wethouders analoog aan de gehanteerde berekening van het verrichte onderzoek dienen te onderbouwen. Uitgaande van het uitgevoerde onderzoek zal de pensioenverplichting naar verwachting tussen de 10% en 20% moeten worden verhoogd.

Gezien er sprake is van hogere regelgeving is een eventuele begrotingsoverschrijding die hierdoor ontstaat acceptabel, maar wel formeel onrechtmatig.

- Inhoudsopgave
- Management-samenvatting
- De belangrijke controlerisico's
- IT-omgeving
- Procesbeheersing
- **Detailbevindingen**
- Actualiteiten
- Vooruitblik

5. Detailbevindingen

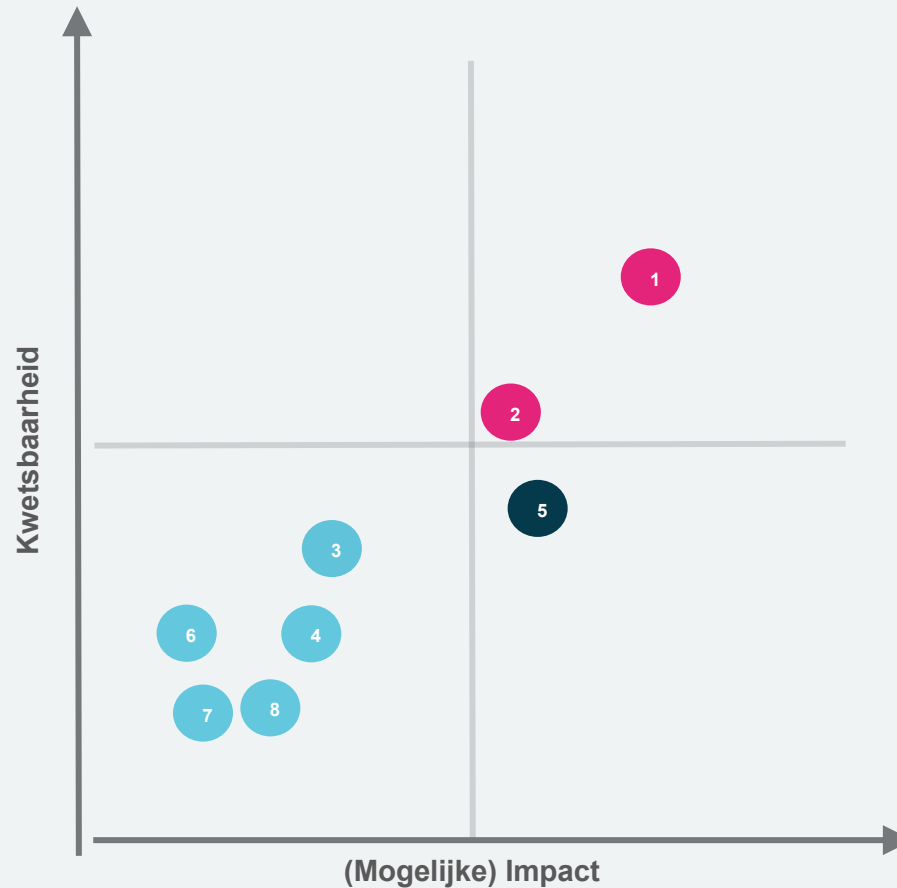
In het kader van de interimcontrole hebben wij de opzet en het bestaan van interne beheersingsmaatregelen in de belangrijkste voor de jaarrekeningcontrole relevante processen onderzocht. In dit overzicht nemen we alleen de processen op waarover wij bevindingen rapporteren. Ten aanzien van opzet en bestaan geven wij het proces een waardering mee gecategoriseerd naar laag, middel of een hoog risico. Het overzicht ziet u op de volgende pagina.

Legenda

- Belangrijke bevinding met een hoog risico en potentieel een grote impact op de organisatie.
- Bevinding met een gemiddeld risico en potentieel een gemiddelde impact op de organisatie.
- Bevinding met een laag risico en potentieel een lage impact op de organisatie.
- Nieuwe bevinding.
- Eerder gerapporteerd, bevinding niet opgelost.

- Inhoudsopgave
- Management-samenvatting
- De belangrijke controlerisico's
- IT-omgeving
- Procesbeheersing
- **Detailbevindingen**
- Actualiteiten
- Vooruitblik

Hieronder vindt u een visualisatie van de geconstateerde bevindingen. De details zijn op de volgende pagina's verder uitgewerkt. Voor details verwijzen wij naar hoofdstuk detailbevindingen.

Proces		Waardering
1. Memorialen en verwerking schattingsposten		1
2. Inkopen en aanbesteden		2
3. Inkoop: Vastlegging prestatielevering		3
4. Omgevingsvergunningen		4
5. Inrichting betaalomgeving		5
6. Subsidieverstrekingen		6
7. Sociaal domein		7
8. Personeel		8

- Inhoudsopgave
- Management-samenvatting
- De belangrijke controlerisico's
- IT-omgeving
- Procesbeheersing
- Detailbevindingen
- Actualiteiten
- Vooruitblik

1. Memorialen en verwerking schattingsposten

1

Observatie

Memoriaalboekingen zijn boekingen die buiten het reguliere proces om uitgevoerd worden. Memorialen zijn bij uitstek geschikt, en bedoeld, om bijzondere boekingen die niet via overige dagboeken plaatsvinden zoals correctieboekingen of schattingen op de juiste wijze in de periodecijfers of de jaarrekening te verwerken. Gezien de aard van de boekingen verwachten wij dat systeemtechnisch wordt afgedwongen dat boekingen op basis van een vier-ogenprincipe worden ingevoerd. Hierbij voert één medewerker de boeking in en dient een ander deze te controleren en autoriseren alvorens deze definitief wordt ingevoerd.

We hebben hier met u over gesproken en de gemeente geeft aan een dergelijke aanpak niet gewenst te vinden. U bent van mening dat door budgetmonitoring en de relatief kleine ambtelijke organisatie u goed grip heeft op het proces van memoriaalboekingen. Hoewel wij begrip hebben hiervoor en het belang van zogenaamde soft controls inzien, blijft het risico vanuit accountantsperspectief bestaan.

Risico/ impact jaarrekening

Het risico bestaat dat onjuiste of onterechte memoriaalboekingen niet of niet tijdig worden signaleerd en gecorrigeerd.

Aanbeveling

Eerder is dit risico door u geaccepteerd, daardoor hebben wij geen verdere aanbeveling opgenomen.

Reactie gemeente Dantumadiel

Geen reactie.

- Inhoudsopgave
- Management-samenvatting
- De belangrijke controlerisico's
- IT-omgeving
- Procesbeheersing
- Detailbevindingen
- Actualiteiten
- Vooruitblik

2. Inkopen en aanbesteden

2

Observatie

Binnen de gemeente Dantumadiel wordt decentraal ingekocht. Dit betekent dat de inkoopbevoegdheid lager in de organisatie ligt en hierdoor de sturing op de rechtmatigheid van bestedingen in potentie moeilijkheden met zich mee kan brengen. Immers, niet elke inkoop volgt een afgedwongen vaste procedure waarbij gekeken wordt naar de juistheid van de procedure, het reeds aanwezig zijn van bestaande contracten voor de dienst of levering of de stapeling van gelijksoortige opdrachten waarvoor geen contract bestaat. Hierdoor besteden wij extra aandacht aan overige maatregelen die de organisatie kan nemen om grip te houden op de rechtmatigheid van bestedingen.

- Er dient gebruik te worden gemaakt van een inkoopstartformulier bij inkopen vanaf €50.000. Deze wordt gecontroleerd, waarna de teamleider akkoord dient te geven op de start van de inkoop. Het inkoopstartformulier wordt centraal bewaard in het aanbestedingsdossier. Het gebruik van het inkoopstartformulier wordt niet systeemtechnisch afgedwongen.
- De gemeente maakt gebruik van een contractenregister, ISPnext, en geeft aan dat deze volledig en actueel is. Bij aflopen van contracten wordt een signaal bij de contractbeheerder neergelegd. Tevens worden deze zaken besproken in de kwartaalgesprekken.
- Er is een aanbestedingskalender welke wordt bijgehouden en geüpdatet. De wens is deze aanbestedingskalender een langere horizon toe te kennen, waarbij gekeken kan worden over meerdere jaren.
- Wekelijks worden de gegevens met betrekking tot de bestedingen ingeladen in de Spend van de afdeling inkoop. Wanneer er plots sprake is van grote facturen, worden deze uitgezocht. Hierbij wordt tevens beoordeeld of er een contract aanwezig is.
- De spendanalyse vindt plaats op basis van inkoopcategorie. U bent zich bewust van het belang van de betrouwbaarheid van de inkoopcategorie voor het uitvoeren van een gedegen analyse. De spendanalyse wordt nog niet uitgevoerd op CPV-code.

Risico / impact jaarrekening

Het risico blijft bestaan dat de maatregelen die u aan de voorkant treft, zoals het gebruik van een inkoopstartformulier, het hanteren van een aanbestedingskalender, kwartaalgesprekken en het contractenregister niet volledig sluitend werken. Immers, het doorlopen van de juiste procedure wordt niet afgedwongen.

Aanbeveling

Wij adviseren u blijvend in te zetten op bewustzijn en het verscherpen van maatregelen aan de voorkant van het proces, om ook in de toekomst onrechtmatigheden te blijven voorkomen.

Reactie gemeente Dantumadiel

Er zijn verschillende waarborgen genomen om het juiste aanbestedingsproces en daarmee de juiste procedure te volgen.

- Inhoudsopgave
- Management-samenvatting
- De belangrijke controlerisico's
- IT-omgeving
- Procesbeheersing
- Detailbevindingen
- Actualiteiten
- Vooruitblik

3. Inkoopproces: vastlegging prestatielevering

3

Observatie

De gemeente Dantumadiel is verantwoordelijk voor het treffen van waarborgen om ervoor te zorgen dat aan de eisen van verantwoording wordt voldaan. De prestatieakkoord verklaarder heeft de verantwoordelijkheid om de levering van een prestatie vast te stellen onafhankelijk van bestelling, budget en betaling. De gemeente Dantumadiel beschikt over interne beleidsregels met betrekking tot het vaststellen van prestatielevering waarin dit is opgenomen, maar u ook vaststelt dat op basis van de inrichting en omvang van uw administratieve organisatie deze strikte vorm van functiescheiding niet altijd mogelijk is. Om de administratieve lasten te verminderen heeft u gekozen om een grensbedrag te hanteren van € 5.000. Boven dit grensbedrag dient zichtbaar het bewijs van prestatielevering te worden vastgelegd.

Hierbij is het van belang dat uit de onderbouwing blijkt op basis waarvan is vastgesteld dat de prestatie is geleverd. Uit onze beoordeling van de werkzaamheden van de VIC blijkt dat dit niet altijd zichtbaar is. Een specificatie van gewerkte uren op een factuur, zonder dat hieruit blijkt dat deze uren zijn geautoriseerd, alleen is bijvoorbeeld geen zichtbare beoordeling van prestatielevering.

Risico/ Impact jaarrekening

Het risico bestaat dat facturen worden betaald terwijl de prestatie niet of niet volledig is geleverd.

Aanbeveling

Wij adviseren actief de vastlegging van het bewijs van prestatielevering te blijven monitoren met daarbij telkens in overweging of de opgenomen documentatie aantoont dat de prestatie is geleverd.

Reactie gemeente Dantumadiel

Met betrekking tot de prestatielevering worden de afgesproken verantwoordingsdocumenten door de budgethouders gearhiveerd en bij een eventuele controle aangeleverd.

- Inhoudsopgave
- Management-samenvatting
- De belangrijke controlerisico's
- IT-omgeving
- Procesbeheersing
- **Detailbevindingen**
- Actualiteiten
- Vooruitblik

4. Omgevingsvergunningen

4

Observatie

De gemeente hanteert een overzicht met normbedragen voor het beoordelen van de juistheid van de bouwsom wanneer er getwijfeld wordt aan de toereikendheid hiervan. Deze lijst met bouwkostennormen is in 2024 geactualiseerd. Deze toets op de juistheid van de bouwsom wordt dus niet te allen tijde uitgevoerd. Tot op heden werd deze niet bewaard. De gemeente heeft aangegeven deze vanaf de interimcontrole te gaan opslaan in het van toepassing zijnde dossier.

Risico/ Impact jaarrekening

Het risico bestaat dat de verantwoorde leges onvolledig zijn als gevolg van hanteren van een te lage bouwsom bij het opleggen van de leges.

Aanbeveling

Wij adviseren jaarlijks het overzicht met bouwkostennormen te herzien en de toets op de juistheid van de bouwsom in alle gevallen uit te voeren en zichtbaar vast te leggen.

Reactie gemeente Dantumadiel

Naar aanleiding van deze bevinding is de afspraak gemaakt om de ambtshalve toets altijd te doen en deze ook vast te leggen.

- Inhoudsopgave
- Management-samenvatting
- De belangrijke controlerisico's
- IT-omgeving
- Procesbeheersing
- **Detailbevindingen**
- Actualiteiten
- Vooruitblik

5. Inrichting betaalomgeving

5

Observatie

Uw gemeente heeft bankrekeningen bij twee verschillende banken, de BNG en de Rabobank. Jaarlijks brengen wij de rechten in deze betaalomgevingen in kaart en beoordelen of deze actueel en toereikend zijn. Hierbij verwachten wij dat te allen tijde systeemtechnische functiescheiding wordt afgedwongen bij het doen van betalingen, waarbij een betaling dient te worden goedgekeurd door twee afzonderlijke medewerkers voor de betaling definitief wordt gedaan. Wij hebben vastgesteld dat drie medewerkers binnen de Rabobank betaalomgeving zelfstandig bevoegd zijn tot het doen van betalingen.

Risico/ Impact jaarrekening

Het risico bestaat dat gelden ten onrechte de organisatie verlaten.

Aanbeveling

Wij adviseren de rechten in de betaalomgeving van de Rabobank te herzien en hierbij in te regelen dat te allen tijde het zetten van twee handtekeningen bij het doen van een betaling vereist wordt.

Reactie gemeente Dantumadiel

Dit is inmiddels aangepast en de functiescheiding is dus weer aanwezig.

- Inhoudsopgave
- Management-samenvatting
- De belangrijke controlerisico's
- IT-omgeving
- Procesbeheersing
- **Detailbevindingen**
- Actualiteiten
- Vooruitblik

6. Subsidieverstrekingen

6

Observatie

De gemeente verstrekt diverse soorten subsidies, verdeeld over verschillende afdelingen. Uw organisatie beschikt niet over een subsidievolgsysteem met eenduidige, gestroomlijnde en vastgestelde procedures. Dit maakt dat het verstrekken en de monitoring van voortgang maar ook verantwoording niet verdeeld over de gemeente op een gelijke manier gebeurt.

Graag benoemen wij ook nog de algemene subsidieverordening, welke is afkomstig is uit 2020. U ziet de noodzaak en heeft de wens deze te actualiseren.

Risico/ Impact jaarrekening

Het risico bestaat dat, door het decentraal beleggen en bewaken van de naleving van subsidievoorwaarden, niet volledig kan worden vastgesteld dat aan de voorwaarden wordt voldaan met potentiële onrechtmatigheden als gevolg.

Aanbeveling

Wij adviseren gebruik te maken van een gestandaardiseerd proces voor het verstrekken, monitoren en verantwoorden van subsidies. Het gebruik maken van een subsidievolgsysteem, waarin deze stappen zijn voorgedefinieerd, en een centraal subsidieregister kunnen dit faciliteren.

Reactie gemeente Dantumadiel

De aanbeveling zal worden meegenomen als aparte opdracht in de organisatie ontwikkelprojecten.

- Inhoudsopgave
- Management-samenvatting
- De belangrijke controlerisico's
- IT-omgeving
- Procesbeheersing
- Detailbevindingen
- Actualiteiten
- Vooruitblik

7. Sociaal domein

7

Observatie

De gemeente Dantumadiel beschikt niet over vastgesteld beleid omtrent het uitvoeren van heronderzoeken. Dit betekent dat er signaal gebaseerd wordt gestuurd en indien nodig indicaties worden herzien, maar niet periodiek op grond van vastgesteld beleid wordt onderzocht of de toekenning passend is. Wij hebben vastgesteld dat diverse cliënten zorg ontvangen voor een lange periode, waarbij de toekenningsduur is gesteld op 2099. Hoewel er periodiek contactmomenten zijn, is er geen formeel beleid als het gaat om duur van toekenningen en de periodiciteit van contact. Dit betekent dat een norm om aan te toetsen dus ontbreekt.

Bij diverse voorzieningen in de Wmo wordt een eigen bijdrage ingehouden van de cliënt. Deze eigen bijdrage wordt ingehouden na aanmelding van de cliënt bij het CAK. De gemeente toetst niet periodiek of de aanmeldingen bij het CAK volledig zijn. Deze beoordeling wordt alleen per jaareinde op totaalniveau uitgevoerd. Hoewel wij vinden dat dergelijke controles vaker plaats zouden moeten vinden, heeft u aangegeven eenmaal per jaar toereikend te achten.

Om persoonsgebonden budget (pgb) te ontvangen dient een cliënt pgb-vaardig te zijn. Dit betekent bijvoorbeeld dat de cliënt weet welke zorg nodig is, maar ook hoe er goede afspraken gemaakt worden met een zorgverlener. U bent als gemeente verantwoordelijk voor het uitvoeren van een toets op pgb-vaardigheid. Deze toets wordt op dit moment niet zichtbaar vastgelegd.

Risico/ Impact jaarrekening

Het risico bestaat dat de gemeente ten onrechte of onjuiste verstrekkingen verricht bij het afgeven van indicaties zonder eindtijd en richtlijnen daaromtrent. Ook bestaat het risico dat eigen bijdragen ten onrechte niet worden geïnd.

Aanbeveling

Wij adviseren beleid te vormen en te implementeren voor de richtlijnen van het verstrekken van voorzieningen en de gewenste periodiciteit van heronderzoeken. Tevens adviseren wij periodiek te beoordelen of iedereen tijdig is aangemeld bij het CAK en de pgb-vaardigheidstoets zichtbaar vast te leggen.

Reactie gemeente Dantumadiel

Geen reactie.

- Inhoudsopgave
- Management-samenvatting
- De belangrijke controlerisico's
- IT-omgeving
- Procesbeheersing
- Detailbevindingen
- Actualiteiten
- Vooruitblik

8. Personeel

8

Observatie

De gemeente Dantumadiel heeft de salarisadministratie uitbesteed aan de gemeente Noardeast-Fryslân op basis van een dienstverleningsovereenkomst. Uit deze dienstverleningsovereenkomst komt een overzicht met werkzaamheden die door de gemeente Noardeast-Fryslân worden uitgevoerd, zoals het verwerken van mutaties en het controleren van deze mutaties en nettosalarissen, maar ook bijvoorbeeld de aanlevering van de salarisjournaalposten. Er zijn geen specifieke werkzaamheden opgenomen met betrekking tot bijvoorbeeld het vaststellen van de verwerking van de juiste premiepercentages in de salarisadministratie of de volledigheid en tijdigheid van de aanmeldingen bij het pensioenfonds. U heeft hierop geen specifieke werkzaamheden ingericht.

Risico/ impact jaarrekening

Er bestaat een risico op onjuiste of onvolledige premieafdrachten door het ontbreken van een zichtbare toets van de juistheid van de gehanteerde premiepercentages alsook een naheffing van het pensioenfonds bij onvolledige of niet tijdige aanmeldingen.

Aanbeveling

Wij adviseren de output van de gemeente Noardeast-Fryslân specifiek te toetsen op hierboven genoemde elementen en te beoordelen of er aanvullende zaken zijn waarover u als gemeente meer informatie behoeft te ontvangen. Hier adviseren wij u dan ook de dienstverleningsovereenkomst op aan te passen.

Reactie gemeente Dantumadiel

We zullen in 2026 de DVO op dit punt gaan evalueren.

- Inhoudsopgave
- Management-samenvatting
- De belangrijke controlerisico's
- IT-omgeving
- Procesbeheersing
- Detailbevindingen
- **Actualiteiten**
- Vooruitblik

6. Actualiteiten

De aanscherping van de controlegrenzen, zoals die met ingang van 2025 is ingevoerd door een wijziging in het besluit accountantscontrole decentrale overheden zorgt, zeker in combinatie met de kadernota rechtmatigheid 2025, voor een vernieuwde focus op de wijze waarop in de controle en in de rechtmatigheidsverantwoording omgegaan wordt en kan worden met het begrip 'onzekerheden' en 'onduidelijkheden'. We zien dat regelmatig, en ook bij u, het identificeren van een onzekerheid, bijvoorbeeld in de keten in het sociaal domein, het eindpunt van de controle is geworden.

De aanscherping van het Bado zorgt ervoor dat de controle marges smaller worden. Onzekerheden zullen daardoor in de praktijk sneller leiden tot een aangepast oordeel. Vanuit ons perspectief, zeker bij een aangepast oordeel, is het identificeren van een onzekerheid het startpunt van een vervolgproces. Niet zelden wordt het ontbreken van informatie meteen vertaald in een onzekerheid. In dergelijke situaties dient u echter aantoonbaar en tijdig inspanningen te verrichten om de informatie alsnog te verkrijgen. Dat kan door bijvoorbeeld zelfstandig (eigen) onderzoek te doen door aanvullende informatie uit te vragen bij verbonden partijen of leveranciers, door (dossier)onderzoek te doen bij zorgaanbieders in het sociaal domein of door schattingen beter te onderbouwen. Daardoor kunnen onzekerheden worden verkleind of opgelost. Indien gemeenten dit eigen onderzoek niet doen of niet kunnen doen, zullen wij dit onderzoek zelfstandig alsnog moeten gaan verrichten. Om voor te sorteren op het potentiële scenario waarbij zorgaanbieders niet in staat zijn de voor u relevante controle informatie te overhandigen, heeft u de vlucht naar voren genomen en voorwaarden in werking gesteld waardoor u zelfstandig bij de zorgaanbieder op onderzoek zou kunnen gaan.

Het is evident dat deze laatste optie niet onze voorkeur heeft maar ook onherroepelijk leidt tot druk op de bestuurlijke planning van de jaarrekening 2025. Tijdgebrek of bestuurlijke afspraken zijn immers geen vrijbrief om dit onderzoek niet uit te voeren. Om die reden adviseren wij u dan ook om na te gaan of de ervaringen uit het verleden aanleiding kunnen zijn om afspraken over de aanlevering van informatie te herzien of voorbereidingen te treffen om zelfstandig onderzoek uit te voeren. Wij wijzen erop dat met name afspraken en uitkomsten binnen de jeugdzorgketen vaak tot problemen leidt, maar ook adequate onderbouwingen van schattingsposten en zichtbare toets op schattingen uit het verleden, voor verbetering vatbaar zijn. U bent actief bezig op dit onderwerp en gaat het gesprek aan met uw ketenpartners.

Voor de onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording geldt dat met name in juridisch complexe situaties hier sprake van kan zijn. Dat betekent ook dat een dergelijke identificatie tevens een opdracht inhoudt voor het college om deze onduidelijkheid op te lossen. Het is een hoge uitzondering dat deze situatie in continuïteit voortduurt. Dezelfde kwestie meer dan eens aanduiden als onduidelijk, kan erop wijzen dat onvoldoende inspanningen zijn verricht om de onduidelijkheid op te lossen. Ook het bijvoorbeeld uitfasen in de tijd van de onduidelijkheid, wat in aanbestedingsvraagstukken kan voorkomen, is in beginsel niet mogelijk. Ook hiervoor geldt dat wij in voorkomende gevallen u zullen vragen de onduidelijkheid alsnog op te heffen.

- Inhoudsopgave
- Management-samenvatting
- De belangrijke controlerisico's
- IT-omgeving
- Procesbeheersing
- Detailbevindingen
- Actualiteiten
- **Vooruitblik**

7. Vooruitblik

Planning jaarrekeningcontrole

De start van jaarrekeningcontrole staat voorlopig gepland voor de week van 27 april 2026. U ontvangt onze informatie-uitvraag voor de jaarrekeningcontrole voor het eind van het jaar. Voor een efficiënte controle is het van belang dat uiterlijk vijf werkdagen voor de start van de controle de door ons uitgevraagde informatie beschikbaar is. Wij adviseren u dan ook tijdig hiermee aan de slag te gaan.

Om de controle zo efficiënt en effectief mogelijk uit te voeren zijn wij in gesprek over het dynamiseren van de controle verspreid over het voorjaar. U gaat onderzoeken of wij de documentatie over de SiSa verantwoording, WNT, grondexploitatie en voorzieningen aangeleverd kunnen krijgen maar u geeft aan dat dit spanning oplevert met uw interne planning.

Disclaimer en beperking in het gebruik

Volledigheidshalve merken wij op dat onze analyse en evaluatie is uitgevoerd in het kader van de door u verstrekte opdracht tot controle van de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing.

Hierdoor is onze analyse en evaluatie beperkter dan dat deze zou zijn geweest in het kader van een opdracht tot het geven van een oordeel van de opzet, het bestaan, de effectiviteit en de efficiency van de interne beheersing als geheel en deze bestrijkt daarom niet noodzakelijkerwijze alle in de interne organisatie vervatte tekortkomingen. Wij attenderen u erop dat deze managementletter is opgesteld ten behoeve van het gemeentebestuur en daarom niet zonder onze toestemming aan derden mag worden verstrekt.